

opnieuw in vele delen des lands (in Kennemerland, in de Zaanstreek, in Rotterdam, bij Arnhem en in Twente) opslagplaatsen van hooi, stro of levensmiddelen in brand gestoken; in de buurt van Deventer lukte dat in de zomer van '42 meer dan tienmaal en daar ging ook een graansilo in vlammen op.¹

Het was een van de Amsterdamse groepen van het MC die, toen de NSB in december '41 uitgeroepen was tot de enig toegelaten politieke partij, op 21 januari '42 twee van de bovenbeschreven ijzeren buizen door het raam wierp van het pasgeopende tehuis van het Studentenfront der NSB. Slechts één van de twee buizen ontplofte; de schade was gering. Toen evenwel vervolgens op de 24ste gepoogd werd, een benzinstation van de *Wehrmacht* in brand te steken, nam de bezetter strenge maatregelen. Er werd een avondklok ingesteld (na acht uur mocht men zich niet op straat bevinden) en alle gebouwen van de overheid en van de NSB werden onder bewaking van burgers gesteld.² Op 29 en 30 januari werden voorts vijf-en-tachtig voor-aanstaande Amsterdammers naar het concentratiekamp Amersfoort overgebracht waar de meesten hunner tot 20 april, Hitlers verjaardag, vastgehouden werden. Onder hen bevonden zich de hoogleraren J. J. G. Borst en G. C. Heringa, beiden lid van de leiding van Medisch Contact. Er deden zich onder deze vijf-en-tachtig in Amersfoort geen sterfgevallen voor.

Al een week of zes voor die Amsterdamse aanslagen waren in de hoofdstad acht-en-twintig leden van het MC gearresteerd. Zij bleken zonder uitzondering tegen alle martelingen bestand. '*Die Vernehmungen*', zo rapporteerde Lages op 25 januari aan Harster, '*waren bisher äusserst schwierig. Trotz verschärfter Vernehmung*' (een eufemisme voor sadistische pijniging) '*wird niemand mehr belastet*' (niemand had dus een naam van een niet-gearresteerde genoemd). '*Diese Gruppe ist bislang die hartnäckigste, die in Amsterdam gearbeitet worden ist.*' Lages had nu het opsporingsapparaat versterkt: zijn eigen '*CPN-Referat*' had hij van drie op zeven man gebracht, hij had daar tien rechercheurs van het '*Kommando Bakker*' (de 'foute' groep van het politie-

¹ Over de sabotage-acties van het MC werd aan de landelijke leiding van de illegale CPN regelmatig gerapporteerd. Onze gegevens over die acties ontlentlen wij in hoofdzaak aan het overzicht dat Lou Jansen na zijn arrestatie aan de *Sicherheitspolizei* gaf. Wij zien geen reden om de betrouwbaarheid van dit overzicht (waarin ook van mislukkingen melding gemaakt is) te betwijfelen. ² Een volgens *Vrij Nederland* 'historische' anecdotie ging de ronde doen. Agent tegen wachtloper: 'Wie daar?' Antwoord: 'De nachtwacht.' 'Van Rembrandt?' 'Nee, van die andere schilder!' (*Vrij Nederland*, II, 10 (21 febr. 1942), p. 3) De avondklok en het wachtlopen werden na vijf weken beëindigd. Nog voor het wachtlopen goed was georganiseerd, was door het MC op 30 januari nog een aanslag gepleegd op de NSB-boekhandel in de Kalverstraat te Amsterdam.